

Podporné programy Európskej únie

Po tzv. Lisabonskej stratégii, ktorá mala určovať stratégiu rozvoja Európskej únie do roku 2010, Európsky parlament schválil na roky 2011 – 2020 stratégiu Európa 2020, ktorého najdôležitejším cieľom je dostať hospodársky priestor EÚ z terajšej recesie a pripraviť európske hospodárstvo na nasledujúce storočie. Dôležité sú tri kľúčové oblasti, ktoré sa navzájom ovplyvňujú, a to:

- inteligentný rast, t. j. vytvorenie hospodárstva, ktoré sa zakladá na vedomostiach a inováciách;
- udržateľný rast, čiže vytvorenie viac energeticko-efektívneho, environmentálne-priateľského a konkurencieschopného hospodárstva;
- inkluzívny rast, t. j. podpora hospodárstva, ktoré zabezpečuje vysokú úroveň zamestnanosti a sociálnu a regionálnu kohéziu.

Hlavné priority Stratégie sú:

- Zvýšiť úroveň zamestnanosti minimálne na 75% v kategórii 20 – 64-ročných obyvateľov.
- 3 % GDP únie použiť na výskum a rozvoj.
- Splniť vytýčené ciele „20/20/20“ (znížiť emisie skleníkových plynov najmenej o 20 %, zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie na konečnej spotrebe energie o 20 %, zvýšiť energetickú účinnosť minimálne o 20 %) v oblasti klimatických zmien a energetiky.
- Znížiť negramotnosť pod 10 % a dosiahnuť, aby aspoň 40 % generácie malo vysokoškolské vzdelanie.
- Znížiť počet chudobných, žijúcich pod životným minimom o 20 miliónov.

V tejto situácii je nesmierne dôležité efektívne čerpanie prostriedkov z fondov Európskej únie. Zvlášť teraz, keď nás sužuje hospodárska kríza a mnohí od nich očakávame zlepšenie našej situácie. Nenávratná podpora je obrovskou pomocou predovšetkým pre malé a stredné firmy pri zakladaní a rozbiehaní podnikania, pri vytváraní pracovných miest a vykonávaní neodkladných rekonštrukcií a modernizácií.

Zo spoločných zdrojov však môžeme financovať iba projekty, ktoré boli schválené vopred spolurozhodovaním Slovenska a Európskej únie. Na každé rozpočtové obdobie únie je vypracovaný národný strategický rozvojový plán a operatívne programy, ktoré schvaľuje

slovenská vláda. Tieto rozvojové plány garantujú, že prostriedky z európskych zdrojov slúžia na také ciele, ktoré špecificky pomáhajú zveľaďovať ekonomické možnosti členskej krajiny.

V rámci Európskej únie existujú rôzne systémy podpory; patria do nich aj programy na rozvoj malého a stredného podnikania, o ktorom si teraz povieme pár slov aj širšie. Tieto prostriedky možno čerpať cez štrukturálne fondy EÚ alebo v rámci národných a regionálnych programov. Podporu môžeme rozdeliť do štyroch skupín:

Tematické podporné programy (1.) sú veľmi dôležité nástroje v spoločnej európskej politike. Finančný rámec tohto programu vypracujú rôzne orgány Európskej komisie; ich obsahom sú konkrétne ciele z oblasti životného prostredia, ekológie, výskumu alebo vzdelávania.

Štrukturálne fondy (2.) sú zase najväčším balíkom komunitárneho financovania. Prostriedky z neho možno čerpať cez Európsky regionálny rozvojový fond a Európsky sociálny fond. V týchto fondoch sú zahrnuté najväčšie spoločné finančné zdroje, z ktorých môžeme v rámci rôznych tematických programov a regionálnych iniciatív čerpať podporu. Cieľom štrukturálnych fondov je znižovanie regionálnych rozdielov a zvyšovanie ekonomickej a spoločenskej kohézie v Európskej únii.

Finančné prostriedky (3.) sú dostupné výlučne sprostredkovaním národných finančných implementačných úradov; viaceré z nich patria do kompetencií Európskeho investičného fondu.

Existuje aj samostatná podpora malým a stredným podnikateľom na medzinárodnú expanziu (4.). Finančné prostriedky v tomto prípade dostávajú sprostredkovateľské organizácie alebo štátne agentúry s cieľom dostať malých a stredných podnikateľov na trhy tretích krajín, t. j. mimo EÚ.

Strategicky dôležitou oblasťou systému podpory z EÚ je rozvoj vidieka. Fond rozvoja vidieka v rozpočtovom období 2007 – 2013 sústreďuje pozornosť na tri tematické oblasti:

- zvyšovanie konkurencieschopnosti hospodárstva a obhospodarovania lesov;
- rozvoj kraja a vidieka;
- zvyšovanie kvality vidieckeho života a hospodárska diverzifikácia vidieka.

Obr. 1.

V rámci tejto kapitoly sa osobitná pozornosť venuje poľnohospodárstvu, ktoré dáva prácu mnohým ľuďom na vidieku, ale, žiaľ, v Európe má iba 7 percent poľnohospodárskych producentov menej ako 35 rokov. Je to obrovský generačný problém, ktorý treba riešiť čo najskôr, veď bez mladých farmárov agrárny sektor nemá budúcnosť. Musíme preto perspektívne vytvoriť taký systém dotácií, ktorý umožní slušné živobytie a nevyľudní vidiek.

Dôležitou cieľovou skupinou európskych podpôr sú aj miestne samosprávy. Európska komisia vytvorila rôzne nové finančné mechanizmy a modifikovala tie existujúce v záujme toho, aby samosprávam pomohla v uskutočňovaní ich zámerov. Existujú teda rôzne finančné programy a iniciatívy pre samosprávy. Program Inteligentná energetická Európa podporuje výlučne samosprávy v tom, aby vypracovali trvale udržateľnú energetickú politiku na miestnej úrovni. Nový Európsky regionálny rozvojový fond (ERRF) v 7. bode vlastného nariadenia píše, že na rozvoj energetickej efektívnosti a na aplikovanie obnoviteľných energetických zdrojov v už existujúcich obytných objektoch môže ERF vynakladať až štyri percentá všetkých svojich finančných zdrojov v každej členskej krajine.

Už sme spomenuli, že v súvislosti s podporami sa v každom členskom štáte EÚ vypracuje na začiatku nového rozpočtového obdobia národný strategický rozvojový rámec. Podľa tohto dokumentu bude môcť Slovensko v rokoch 2007 – 2013 čerpať podporu z EÚ na nasledujúce ciele:

- na operatívne programy národného strategického rámca,
- na rozvoj vidieka,
- na programy cezhraničnej spolupráce.

Prvým ukončeným projektom v rámci operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast bol projekt spoločnosti Služby, s. r. o., na rekonštrukciu výhrevne na biomasu v meste Senica. Projekt bol spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja a štátneho rozpočtu vo forme nenávratnej finančnej pomoci. Vďaka prostriedkom Európskej únie tak môžu obyvatelia mesta Senica využívať výhody novej výhrevne. Ďalšie informácie o úspešne realizovaných projektoch si môžu záujemcovia vyžiadať od riadiaceho orgánu OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast.

Bližšie informácie a relevantné dokumenty o možnostiach čerpania eurofondov môžete nájsť na internetových stránkach:

www.strukturalnefondy.sk

http://ec.europa.eu/contracts_grants/index_en.htm

www.husk-cbc.eu

www.central2013.eu

prof. Alajos Mészáros

poslanec Európskeho parlamentu (EPP)
alajos.meszaros@europarl.europa.eu